Posamezna številka 2 dinarja. LJUBLJANA, 15. maja 1926. Poštnina plačana v gotovini.

UJEDINJENI ŽELEZNIČAR

LETO I.

Izhaja dvakrat na mesec.

Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški trg) kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Stev. 12.

Boj dveh razredov v Angliji.

Dosedaj največji boj med Delom in Kapitalom v tej obliki. — Rudarji stopili v stavko. — Železničarji, kovinarji, kemični delavci, transportni delavci stopili v stavko iz solidarnosti. — Češki in nemški rudarji tudi pripravljeni na solidarno stavko. — Izjemno stanje. — Velikanski pomen tega generalnega boja. — Svetovni proletariat solidaren z angleškimi sodrugi. — Naša Strokovna internacionala je dala stavkujočim 200 milijonov holandskih goldinarjev podpore. — Ruske strokovne organizacije in delavstvo je poslalo že drugi obrok podpore v znesku dva milijona zlatih rubljev. — Stavka nad tri milijone delavcev. — Edin izhod socializacija rudnikov.

Rudarsko delavstvo v Angliji je 4. maja t. l. ob polnoči stopilo v stavko. S tem se je započela velika bitka enega največjih socialnih bojev v danes najmočnejši kapitalistični državi Evrope.

Kako je prišlo do tega?

Podjetniki in lastniki premogokopov so, kakor delajo kapitalisti povsod, hoteli zvaliti breme krize, ki je nastala vsled vojne, na delavstvo. Tekom vojne je Anglija izgubila polovico odjemalcev svojega premoga in podjetniki so hoteli to popraviti z nižanjem plač in povišanjem delovnega časa rudarjev. Temu so se rudarji uprli in 1. marca 1921 stopili v stavko, ki je trajala tri mesece. Rudarji so dosegli svoje zahteve in zboljšanje plač. Ali s tem je nastala nova kriza. Kapitalisti so premalo zaslužili in vedno profita lačni, velikega profita, so lani skušali znižati plače rudarjem. Že tedaj bi prišlo do stavke. Ali angleška vlada je dala državno podporo premogovnikom. Sedaj pa vlada ne more več plačati podpore, ki gre v miljarde funtov.

Petdeset let je Anglija komandirala v svetovni produkciji premoga. Petdeset let je določala cene premoga na svetovnem trgu. Sedaj, po vojni pa je izgubila to vlogo. Palica, s katero so tepli ostalo Evropo, je začela tepsti sedaj angleške kapitaliste. Osiromašili so Nemčijo in Evropa je zato nastavljala vedno nižje cene svojemu premogu, vsled česar je stalno padal izvoz angleškega premoga. Pa tudi v Angliji sami pada poraba premoga.

Zanimivo je tudi dejstvo, da so angleški rudniki urejeni nemoderno, starinsko in zaostajajo v tem s tehnično ureditvijo premogovnikov v drugih državah.

Angleški kapitalisti hočejo rešiti krizo na ta način, da predlagajo znižanje plač in podaljšanje delovnega časa od 7 na 8 ur. Na ta način bi se pocenila produkcija, omogočila bi se konkurenca na svetovnem trgu, t. j. *angleški kapitalisti bi zopet obvladali svetovni premogovni trg in ohranili bi mastne profite.*

Ta poskus, delavstvo še bolj zasužnjiti, so delavci, organizirani trdno in zavedno v razredni strokovni organizaciji, odbili. *Angleška delavska stranka je izjavila, da je edini izhod socializacija rudnikov.* Podjetniki so odbili vse delavske zahteve in izprli rudarje. Krčevito se bore za svoj žep in mastne profite. Rudarji so pa sprejeli boj. In priskočili so jim na pomoč milijoni drugih delavcev, svetovni proletariat hiti v proletarski solidarnosti zbirati od svoje mezde podpore stavkujočim, pripravljen tudi dejansko poseči vmes. Ta boj ni več navaden mezdni boj za ureditev plač in delovnega časa, nego je to *generalni boj za oblast. Kdo bo vladal, ali Delo ali Kapital.*

Kakšne oblike bo zavzel boj, se še ne ve. Ali se bo poostril, ali se bo končal s kompromisom.

Angleška buržuazija skuša z vso silo zlomiti delavstvo. Vlada je proglasila izjemno stanje in organizira s pomočjo fašistov *stavkokaze.* Povsod se najdejo Judeži. Lep dokaz, s kom simpatizira vlada in fašisti.

Na to gigantsko bitko dveh razredov v Angliji gleda danes ves svet. In ves svet se deli v dva tabora: v tabor kapitalistov in njegovih hlapcev in v tabor proletariata. Ta boj je tudi jasen dokas našim jugoslovanskim in slovenskim kapitalističnim hlapcem, ki še vedno govore, da je razredni boj samo fraza in ki hočejo biti samo stanovski.

Ta boj naj vsak delavec opazuje dobro in razmišlja. Zakaj nauk, ki ga bo našel, je velik. Proletarska solidarnost mora prevevati vse izkoriščane. Ker premogovna kriza ni samo v Angliji, nego je svetovna, internacionalna. Saj vidimo to pri Trboveljski družbi. Tu doma vidimo tudi, da je buržuazija pripravljena, da se bori za svoj profit z vso silo, pa tudi za ceno eksistence družin. In povsod je buržuazija enaka. Nadalje vidimo, da dosedanja sredstva delavskega boja ne zadostujejo več. Stavke, omejene na poedine kraje, so obsojene na propast, ker je kapitalizem — železna peta — internacionalno solidaren. Zato mora biti tudi internacionalna solidarnost vsega delavstva trdna in odločna, živa in ne samo v besedah, nego tudi v dejanjih.

Naša buržuazija je organizirana vsa do zadnjega trgovca. Buržuazija je razredno zavedna in razredno organizirana. K temu še mami nezavedne delavce, da ji pomagajo v borbi proti zavednim delavcem. Kupuje na ta ali oni način gotove ljudi, da vodijo te njihove pomožne čete — nerazredne, kategorijske, stanovske in kakor se še vse imenujejo — take strokovne organizacije — proti zavednemu delavstvu.

Delavstvo, odpri oči vsaj sedaj pri tem gigantskem boju Dela in Kapitala na Angleškem. Uči se iz njega. Združi se do zadnjega moža v enotnih razrednih strokovnih organizacijah. Železničarji, samo ona razredna organizacija bo vaš ščit. Pomnite in poglejte na Angleško. Samo v enotni organizaciji je zmaga.

Poglejmo angleške, nemške, ruske, francoske delavce in železničarje. Razredno zavedni so in enotno organizirani, zato obvladajo položaj.

A pri nas? Kako pa je pri nas?

Internacionalni pregled.

(Po I. T. F.)

Porast članstva „Splošne angleške železničarske organizacije."

Po poročilu „Railway Review" je štela navedena organizacija leta

1922	.	337.350	članov
1923	.	363.230	„
1924	.	381.605	„
1925	.	398.596	„

od tega jih je v Angliji 314.394, na Šotskem 38.634, v Walesu 31.269, na Irskem 14.299.

Težka izguba francoske železničarske organizacije.

Dne 1. aprila je umrl Jurij Toulouse, najbolj agilen organizator. Vstopil je v službo na železnici ter je bil leta 1910 kot eden izmed voditeljev železničarske stavke odpuščen. Nato je delal aktivno v vodstvu organizacije skozi celo vojsko ter je veliko doprinesel k ujedinjenju razcepljenih železničarskih organizacij v Franciji.

Statistika mezdnih gibanj v Nemčiji.

V prometnih strokah je bilo leta 1924 skupno 76 stavk. Stavkalo je 72.298 delavcev v 2997 podjetjih. Vzrok je bil: v 65 slučajih edino mezdno vprašanje, v 23 slučajih pa tudi delavni čas. Z uspehom je bilo končanih 23 stavk, z delnim uspehom 32, brez uspeha pa 21 stavk.

Proti vpeljavi akordnega dela v angleških delavnicah.

V zadnjem času so poskušale nekatere železniške uprave vpeljati v delavnicah akordno delo ter sobotni počitek. Delavstvo v delavnicah se je temu uprlo ter zagrozilo s stavko.

Izprtje pri železnici London-Midland.

Ker uprava delavnice ni hotela dovoliti zvišanja plač 20 delavkam, je stopilo v pasivo 3000 delavcev te delavnice, ki pač pridejo v službo, a ne vrše nobenih del. Ker delavci niso hoteli popustiti, je uprava vse delavce izprla.

Zdravstveno stanje nemških železničarjev.

Po statistiki nemške železničarske bolniške blagajne je bilo dne 1. marca 1926 od 411.605 zavarovanih članov v bolniškem stanju 24.548 železničarjev.

Odstotek bolnih znaša torej 5·96 % ter je v primeri z letom 1913 (ko je znašal le 2·83 %) dvakrat večji. Glavni razlog za tako povišanje staleža bolnikov vidi osobje v predolgih službenih turah, ki ne odgovarjajo 8 urnem delavniku. Skoro v isti izmeri se je pomnožilo tudi število nezgodnih slučajev.

Francija. V času od 24. do 26. marca se je vršil v Parizu državni kongres francoske železničarske federacije, katerega so se udeležili tudi delegati angleških, belgijskih, holandskih in luksemburških železničarjev; I. T. F. je bila zastopana po tajniko Nathansu.

V septembru pa se vrši v Parizu tudi kongres internacionale transportne organizacije, na katerem bodo sodelovali tudi zastopniki ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije.

Premije, funkcijske doklade, čezurno delo in še kaj.

Pomanjkanje kreditov je veliko in med dovoljenimi krediti ni bilo postavke za čezurno delo. To vam je bil polom na direkciji; živahno debatiranje in dokazovanje je nastalo med uradniki, katerih vsak je hotel dokazati, da ima dela čez glavo, da ima on v prvi vrsti pravico do 80 ali 90 čezur mesečno. Bojevitost je zelo naraščala in nekateri so si prisvajali pravico na čezurno delo kot nekdanji „narodni mučeniki", drugi so grozili z intervencijami pri ne vem katerih političnih strankah, ker smatrajo to čezurno delo kot nekako predpravico, združeno s stolom, na katerim sede, le par jih je bilo, katerih čezurno delo je bilo v resnici potrebno, a ti so pametno molčali.

Brezposelnost je danes na vseh krajih vedno večja in na stotine družin čaka, da bo dobil njih oče delo in s tem tudi zaslužil kruh za nje. Vsega tega pa gotovi ljudje nočejo videti, ampak le špekulirajo, da bi si čimveč prigrabili za sebe. Večino čezurnega dela, ki se ga na direkciji zaračuna, smatramo za tatvino državnega denarja, smatramo za odjedanje kruha brezposelnim, ko si posamezni uradniki zaračunajo po 60 do 80 mesečno po Din 8 do 13, dasi cel dan (v službi in v čezurnem delu) ne napišejo dvesto številk ali besed.

In spravijo tako po Din 700 do 900 mesečno v svoj žep poleg plače in drugih doklad.

Kako zaupanje naj ima delavec v svoje predpostavljene in kak vtis dobi od njih, ko vidi, da se tako dela? Ali je to v interesu službe? Ali je to v interesu delavstva zlasti v času, ko se grozi z redukcijami, ker je premalo kreditov? Ali je res potrebno, da se razmeče na direkciji težke miljone med višje uradništvo v obliki premij, funkcijskih, tehniških in drugih doklad ter čezurnega dela? In to v času, ko se na vse intervencije za pripoznanje doklade za progovne obhodnike, kretnike in druge odgovarja: „Za svojo službo dobi progovni obhodnik svojo plačo; ako ni s tem zadovoljen naj gre." In koliko znaša plača grog. obhodnika mesečno? Ali se ne giblje okoli 1000 do 1200 Din?

Ali je to utemeljeno v času, ko dobi progovni delavec mesečno po 600 Din plače in ne ve, ali naj kupi družini hrano ali sebi obleko, da bi šel na delo?

Navedimo samo par dokazov razmetavanja:

1. Premogovne premije se izplačujejo strojevodjem in kurjačem za faktično prihranjeni premog, olje in drug material. Te premije po predpisih (in po zdravi pameti; op. ur.) pripadajo dotičnim, ki so pri prihranjenju premoga soudeleženi.

Kako pa pride potem načelnik strojnega oddelka do tega, da dobi mesečno po Din 4000 premogovne premije? Kako pridejo Gnezda, Zupanc, Valand itd. do tega, da dobe mesečno po Din 2000 premogovne premije? Kako pridejo razne gospodične in uradniki v računski pisarni, ki slučajno seštevajo in odštevajo premogovne premije, do tega, da dobe po 400 do 500 Din in več mesečno teh premij?

Zakaj jih ne dobi ostalo računsko osobje, ki vrši enako ali še bolj odgovorno računsko službo? Pripomniti moramo pri tem še, da dobi g. načelnik vsaj še Din 3000 mesečno svoje plače, ostali gori navedeni gospodje pa vsaj po Din 2000 in kljub temu se vrže tem gospodom letno še okoli Din 600.000 na premogovnih premijah.

2. Funkcijske doklade: Načelniki na direkciji dobe v zvezi s svojim položajem

Din 1200 mesečno funkcijske doklade, šefi odsekov po Din 400 mesečno.

Ako vzamemo, da je poleg g. direktorja in namestnika še osem načelnikov in okoli 50 šefov odsekov, dobe ti gospodje letno okoli Din 400.000 na dokladah, poleg svojih plač, katere se gibljejo med 2500 in 3000 dinarjev mesečno.

3. Čezurno delo: Marsikateri od pod točko 2. spadajočih gospodov smatra za potrebno, da si poleg vseh doklad zaračuna se po 60 in več ur čezurnega dela, za katerega se bo porabilo letos okrog 1,000.000 Din, ako ne več.

Ne čudimo se merodajnim faktorjem, ako jim padejo te visoke svote v oči in ako jih ne morejo mirno odobravati, zlasti ko bi bilo pričakovati pri tako velikem številu uradništva, ki sedi v „Ljubljanskem dvoru“, da se vse delo izvrši naravnost z lahkoto v uradnem času, ki znaša 6 1/2 ur dnevno, brez nedelj in praznikov.

Ako pa je uradništva premalo in se to dokaže, potem se lahko s kreditom Din 1,000.000 sprejme na novo najmanj 55 uradnikov s mesečno plačo Din 1500 in bo tako 55 družin rešenih bede in lakote.

Ostali znesek 1,000.000, ki se vrže ven za premogovne premije in doklade, pa se lahko porabi za postavitev vsaj 100 pogodbenih delavcev za stalne in se jim tako zasigura eksistenca.

Ni mišljeno to kot zabavljanje ali nevoščljivost, mišljeno je za to, da se pokaže velika razlika med pravicami železničarjev, ki služijo vsi eni in isti upravi in za katere veljajo jednaki zakoni.

Kaj naj poreče na ta dejstva vlakospremno osobje, ki mora delati službo na progi in v najhujšem mrazu in zimi računati z zamudami po 10 in več ur, ko pa vpraša za odškodnino, se ga napodi, češ, da je njegova dolžnost vršiti službo?

Kaj naj porečejo nato postajni, skladiščni in ostali delavci, ki vrše noćno službo ob vsakem vremenu, ko pa vprašajo za nočne doklade, se jih zavrne?

Gospodje, ki sedite in visite na raznih premijah in dokladah, pomislite, da je navaden delavec, ki ni imel prilike študirati, a mora trdo in naporno delati, tudi Slovenec in tudi član jugoslovanske države in ima ravno tako pravico do boljše plače, kot jo dobiva sedaj in ne sme biti le objekt zaničevanja ter izrabljanja.

Kaj imamo od proračuna 13. miljard?

Povodom ene zadnjih intervencij je izjavil takratni minister saobračaja, da počakajmo, dokler ne bo sprejet novi proračun za budžetsko leto 1926/27, ker potem se bo uredilo vse: povišale se bodo plače, sprejel delavski pravilnik, nastavilo vse osobje, ki vrši službo nastavljencev, povišala kilometraža in tako dalje.

Sedaj je že 15. maj, pa še ni ne duha ne sluha o vseh teh dobrotah, pač pa je Beograd milostno določil kredite za posamezne direkcije to pa v taki izmeri, da zadostujejo komaj za 9 mesecev ali pa še ne.

Kako se bo sedaj imenovalo na stotine pogodbenih delavcev pri sekcijah stalnim? Kako bodo gospodje, ki so določali in sprejeli ta proračun, prišli med nas in nam razložili dobrote 13 miljardnega proračuna?

Kaj pa je dal Beograd za ljubljansko direkcijo?

Za nastavljeno osobje je odobrenega skupno 120,000.000 Dinarjev za plače in doklade in sicer skupno za 5547 nastavljencev.

Za delavske plače pa je določenih: v delavnici Maribor in Ptuj 22,000.000 Din, za vse progovne delavce 12,000.000 Din, za vse postajne in skladiščne delavce 7,200.000 Din, za vse dejavce in profesioniste v kurilnicah pa 14.800.000 Din.

Najnavadnejši račun nam pokaže, da so te svote daleč prenizke. Če vzamemo za zgled le strojni oddelek, kjer je v kurilnicah 1550 delavcev in profesionistov. Torej pride na enega delavca ali profesionista mesečno 800 Din, še slabši pa je položaj pri sekciji.

Upoštevati pa moramo dejstvo, da je v tem znesku zapopadeno vse: napredovanje v urnih plačah ter tudi vse premijske in akordne nagrade. Čim več se izplača na premijah ali akordu, tem manj ostane za delavske plače ali za povišanje teh plač. Za kilometražo je odobrenih 6,000.000 Din, za premogovne premije pa 4,000.000 Din; nikakega kredita pa ni odobrenega za službeno obleko in pokojnine, ker bo vse to že oskrboval Beograd.

Vse vpije danes, da so krediti prenizki, obenem pa tudi že kaže Beograd, da je osobja preveč in da bo treba občutno reducirati. Nam pa se zdi čudno, kam bo šel ves denar, ko je vendar za prometno ministerstvo določen največji kredit?

Če beremo le dnevno časopisje, dobimo jako čuden vtis o vodilnih organih v posameznih direkcijah. Ako omenimo manipulacije s premogom v zagrebški direkciji, kjer se je pisalo o milijonskih zlorabah, ali manipulacije z lesom v subotiški direkciji, kjer se je baje „zaradilo“ 6,000.000 Din, vendar do danes še nismo slišali o aretacijah ter predaji krivcev sodišču, ampak se govori le, da se je uvedlo proti prizadetim disciplinsko preiskavo.

Seveda, če se tako dela in zapravlja težke milijone, potem ni čudno, da da Beograd posameznim direkcijam malo kreditov, ko se še ti zlorabljajo.

Časi so danes težki ter se v zagrebški direkciji meče že nove stotine delavstva na cesto.

Sodrugi, strnimo naše vrste v razredno-bojevni organizaciji pravočasno, da nas bo našel čas pripravljene za obrambo naših pravic. —

Kam gredo milijoni?

Pomanjkanje kreditov se zelo občuti ne samo pri plačah delavstva, ampak tudi pri nabavah materiala. Marsikatera popravila čakajo mesece in mesece, ker ni na razpolago potrebnega materiala, druga so zopet izvršena z materialom slabše kvalitete. Nešteto govoric se širi med delavstvom, ki se pač na lastne oči prepriča o korupcijah in ki dnevno vidi razne zlorabe, ki se vrše z državno imovino.

Dnevno časopisje se bavi s temi zlorabami, pa kakor se vidi, se kljub temu vrše vedno večje. Danes posnamemo samo par notic, iz katerih je razvidno, da najbolj smrdi pri najvišjih glavah nekaterih uprav, v katere delavec nikakor ne more imeti najmanjšega zaupanja.

„Slovenec“ poroča:

Ogromna goljufija v Subotici.

Iz Subotice poročajo: Preiskava, ki jo vodi posebna komisija proti nekim uradnikom na tuk. železniškem ravnateljstvu, je spravila že doslej na dan ogromne goljufije na škodo države. Stvar je sledeča: Pred letom dni je bilo razpisalo subotiško železniško ravnateljstvo javno dražbo za dobavo 1000 vagonov raznega lesa za železnico. Dobavo je dobila ljubljanska tvrdka „Jadrino“. Par tednov nato je prevzela komisija subotiškega ravnateljstva v Ljubljani celo dobavo lesa, o čemer se je sestavil zapisnik. Subotiško ravnateljstvo je nato izplačalo kupnino za les v približnem znesku 6 in pol milijona dinarjev. Tega lesa pa ravnateljstvo, kakor je sedaj dognala preiskava, do danes ni prejelo. V stvar so zapleteni visoki uradniki subotiškega ravnateljstva, ki so jih že odpustili iz službe in je pričakovati, da jih danes ali jutri zapro.

„Jutro“ poroča:

„Deficit v železničarski blagajni.

Udruženje železničarjev v Vojvodini je na zborovanju, ki se je vršilo v nedeljo v Subotici, ugotovilo primanjkljaj v znesku Din 700.000.

Proti ravnatelju železniške direkcije v Subotici Svetislavu Maticu in proti celemu odboru Udruženja je bila podana kazenska ovadba.“

Ako se dogajajo take stvari, potem ni čudno, da zmanjka kreditov za delavstvo.

Gospod Bakšič odgovarja.

Naše konštatacije v zadnji številki o ponašanju gotovih gospodov na zadnji skupščini bolniške blagajne v Beogradu so zelo neprijetno zadele te gospode, med njimi tudi g. strojnega kurjača F. Bakšiča.

Da bomo na jasnem, povemo sledeče: Gosp. Bakšič ni smatral tekom cele skupščine za umestno, da bi se oglasil k besedi, ampak je vztrajno molčal oba dneva. Ni smatral za potrebno, da kritizira delo uprave, da da stvarne predloge, da se oglasi k proračunu in da smernice za bodoče delo, da zahteva obravnavo stavljenih predlogov, ne — g. Bakšič je molčal, najbrže upoštevajoč izrek — molk je zlato.

Pač pa je lepo vstal, ko je vstala večina (to je Zveza) in glasoval z njo. Šele drugi dan popoldne, ko je bilo vsega konec in so se delegati odpravljali na odhod in debatirali med seboj, je on izgovoril svojo govoranco, seveda — post festum.

Stvarno delo, ki so ga naši sodrugi vršili, je pri njem demagogija, borba in nasprotstva med nami in Zvezo.

Kakšni so njegovi argumenti:

1. „Da je bila z dvetretjinsko večino izglasovana zvezarska resolucija (da je bilo delo upravnega odbora dobronamerno, op. ur.) in da bi naša resulucija (da se postavi komisija, ki naj vse dosedanje delo preišče ter postavi krivce pred sodnijo) propadla, tudi če bi vsi Slovenci glasovali z nami.“

S tem argumentom je pač pokazal gospod Bakšič, kako on take stvari pojmuje

2. „Da je tudi s. Kovač glasoval za resolucijo Zveze.“

To je navadna laž!

3. „Da ni razlike med obema resolucijama“. Kdor razlike ne vidi, je slep, drugega ne moremo reči.

Končno on še ugotavlja, „da so bili naši nastopi klaverni in po večini pobiti in da smo pri glasovanju nagrad molčali kot grob.“

G. Bakšič! Ali hote in namenoma tako zavijate? Ali ne veste, koliko truda nas je stalo, da smo sploh dosegli, da je šla naša resolucija na glasovanje, koliko smo se trudili, da bi se doseglo, da se povsod glasuje: „Za in proti“, a gospoda od večine je šla preko tega (in s to gospodo ste glasovali tudi Vi!) ter je vse sprejemala z vpitjem „prima se“.

G. Bakšič! Morda se bomo po prihodnjih volitvah zopet videli v Beogradu (ako Vas bo uprava še enkrat imenovala. Op. ur.) in takrat boste še enkrat lahko glasovali z „Zvezo“ ter se potem doma prali.

Kurjači! Ali se strinjate s takim nastopom Vašega zaupnika??

Stavka lesnih delavcev.

Že je preteklo tri tedne, odkar so delavci največjega lesno-industrijskega koncerna v državi v težki in odločni borbi velikemu brezobzirnemu in mnogo močnejšemu nasprotniku „Našičke d. d.“ in „Impregnacije“ d. d. v Sušini, Gjurjevcu, Ljeskovicu, Čaglinu, Vojniču in Karlovcu. Delavci tega podjetja se nahajajo že čez 20 dni v težki borbi, in sicer zato, ker niso mogli pristati na znižanje plače in podaljšanje delovnega časa. Delavci so stopili v to težko borbo, ker so morali pač braniti svoje najvitalnejše interese.

Oni branijo svoje dnine, branijo osemurni delavnik, branijo to, kar je danes za vse delavce najnujnejše, brez česar ni govora o dostojnem življenju.

—k—

Karl Marx in strokovne organizacije.

(6. nadaljevanje.)

Ker pa je razmerje med ročnim delom in fiksnim kapitalom v raznih industrijah neenako, bodo prej ali slej prisiljeni znižati ceno svojega blaga vse industrijske panoge, ki uporabljajo večji fiksni kapital in manj delavcev. V nasprotnem slučaju, če ne pade cena njihovega blaga, se bo dvignil njihov dobiček nad povprečni dobiček. Stroji ne prejemajo nobene plače. Splošno zvišanje plač bo torej manj zadelo one industrije, ki v razmerju z drugimi uporabljajo več strojev kakor delavcev. Ker pa ima konkurenca vedno tendenco izenačiti dobičke, morejo biti nadpovprečni dobički le začasni. Tako bo imelo splošno zvišanje plač izvzemši nekaj kolebanj za posledico mesto splošnega podraženja — kakor pravi gospod Proudhon — delno znižanje cen, to se pravi, padec tržne cene blaga, ki se izgotavlja predvsem s pomočjo strojev.

Dviganje in padanje dobička in plač izražajo le razmerje, v katerem se udeležujejo kapitalisti in delavci pri produktu enega delovnega dneva, ne da bi v večini slučajev vplivali na ceno produkta. Le iz možgan pesnika, ki ničesar ne razume, se morejo poroditi ideje, da „ustavitev dela, ki ima za posledico zvišanje plač, povzroča splošno zvišanje cen in celo draginjo.“

V Angliji so bile stavke reden povod za iznajdbo in uporabo novih strojev. Stroji so bili — to smemo trditi — orožje, katero so uporabljali kapitalisti, da so zlomili upor dela, ki zahteva spretnost. Self-acting-mule, največja iznajdba moderne industrije, je zlomila uporne predilniške delavce. Če ne bi imele strokovne organizacije in stavke nobenega drugega učinka kakor to, da vzbujajo proti sebi mehanične iznajdbe, bi že samo s tem mogočno vplivale na razvoj industrije.“

Tudi pri nas je očitalo meščansko časopisje v velikih mezdnih bojih delavskim strokovnim organizacijam, da one povzročajo draginjo. Marx je ta očitek pobil zlasti s svojim predavanjem v generalnem svetu internacionale. Marx pravi:

„Popolnoma pravilno je, da delavski razred kot celota izdaja in mora izdajati svoje dohodke za potrebna življenska sredstva. Splošno zvišanje plač bi torej povzročilo povečano povpraševanje po teh in s tem zvišanje tržnih cen potrebnih življenskih sredstev. Kapitalisti, ki producirajo ta življenska sredstva, bi se z zvišanimi tržnimi cenami svojega blaga odškodovali za zvišane plače. Toda kako pa je z drugimi kapitalisti, ki ne producirajo potrebnih življenskih sredstev? In ne smete misliti, da je teh malo število. Če pomislite, da porabi petina prebivalstva dve tretjini nacionalne produkcije, boste razumeli, kako velik del nacionalne produkcije se proizvaja v obliki luksusnih predmetov ali se izmenjajo za luksuzne predmete in kako ogromno množino samih potrebnih življenskih sredstev se mora porabiti za hlapce, konje, mačke itd.

No, dobro, kakšen bi bil položaj onih kapitalistov, ki ne producirajo potrebnih življenskih sredstev? Ti bi se za splošno zvišanje plač ne bi mogli odškodovati z zvišanjem cen svojega blaga, ker bi se ne zvišalo povpraševanje po njihovem blagu. Njihovi dohodki bi se zmanjšali in od teh manjših dohodkov bi morali več plačati za isto množino podraženih življenskih sredstev. Ali to še ni vse. Ker bi se zmanjšali njihovi dohodki, bi mogli manj potrošiti za luksuzne predmete in tako bi pojenjalo njihovo medsebojno povpraševanje po njihovem respektivnem blagu. Radi zmanjšanega povpraševanja bi padla cena njihovemu blagu. Tako bi v teh industrijskih panogah padla rata dobička ne samo v navadni proporciji s splošnim zvišanjem plač, temveč v povečanem razmerju, odgovarjajočem celotnemu vplivu splošnega zvišanja plač, podraženja življenskih sredstev in padca cen luksuznega blaga.

Kakšna bi bila posledica te različnosti v ratah dobička v različnih industrijskih panogah uporabljenega kapitala? Ista posledica, ki pride navadno, če se iz kateregakoli vzroka pojavijo razlike v povprečnem dobičku različnih produkcijskih sfer. Kapital in delo bi se prenesla z manj dobičkanosnih panog na bolj dobičkanosne in ta proces prenosa bi se nadaljeval toliko časa, dokler se ne bi povečal dovoz v eni industrijski panogi v razmerju s povečanim povpraševanjem in dokler ne bi v drugih padel v razmerju z zmanjšanim povpraševanjem. Potem ko bi se izvršila ta izmenjava, bi se zopet izenačila splošna rata dobička v različnih panogah. Ker je nastal ves prenos prvotno s samo izpremembo v razmerju povpraševanja in ponujanja različnega blaga, bi prenehal tudi učinek, potem ko je prenehal vzrok, in cene bi se povrnile na svojo prejšnjo mero in ravnotežje. Mesto, da bi se omejilo na nekatere industrijske panoge, bi postalo splošno padanje dobička radi zvišanih mezd . . . Splošno zvišanje mezd bi imelo torej po prehodnem kolebanju tržnih cen za posledico *splošno padanje rate dobička brez vsake trajne izpremembe v cenah blaga.*“ (Marx, Mezda, cena in dobiček.)

(Dalje prih.)

Borba je popolna in se situacija še ni izpremenila. Kakor vse kaže, bode borba še dolgo trajala. Toliko vemo pač že danes, da bo boj uspešen le, ako bodo delavci mogli dolgo časa vzdržati. Podjetje se bo vdalo le ako bomo vzdržali v polnem obsegu do kraja.

Mi smo ob 1. maju razposlali na vse naše podružnice poziv, da se naj ta dan spomnijo svojih sodrugov v štrajku s tem, da jih moralno in gmotno podpirajo. Potrebno je, da se vsi delavci temu pozivu odzovejo. Naj slede vsi glasu svojega prepričanja. Mi smo uverjeni, da uspeh ne bo izostal.

Istočasno obveščamo vse sodruge, da se obrambna borba delavskega razreda v naši državi čimdalje bolj poostruje in razvija. Izzivajo je kapitalistični delodajalci na vseh straneh. V Mitrovici je ustavila delo tovarna tanina. Število brezposelnih delavcev se je s tem povečalo. V Banjaluki je s 1. majem potekla kolektivna pogodba na žagi „Bosna“ d. d. Podjetje noče nič več slišati o obnovitvi kolektivne pogodbe, ne mara nobenega dogovora, da bi delavstvu lažje vsililo vse ono, kar dosedaj ni moglo. Da bo najprej žrtvovan osemurni delavnik, ni potrebno naglašati. Saj ne zakrivajo nič več, da jim je osemurni delavni čas hudo napoti. Čakajo nas torej še težki časi in še hujše borbe. Koncentrirati moramo zato svoje sile ter gledati, da z lastnimi sredstvi rešimo delavski razred od telesne in moralne propasti.

Zavedni sodrugi iz Sušine in Gjurjenovca so iz svojega 1. majskega shoda poslali vsem delavcem v državi najtoplejše pozdrave. Prosimo vse naše sodruge — da na ta pozdrav odgovore s pozdravom in dokazom proletarske solidarnosti. Potrudimo se vsi, da bo akcija za pomoč prizadetim našim sobojevnikom zgovorno pričala o visoki naši razredni zavesti.

Ne pozabite na stavkujoče, na njihove žene in otroke! Ne pustite jih stradati. Vse moramo žrtvovati, da jim olajšamo težko borbo za kruh in življenje. Ne pozabite, da se oni bore za vse nas!

Akcija za nabiranje prispevkov za štrajkujoče se mora naglo razviti. Treba je hitro delati. Kdor hitro da, dvakrat da! Treba je takojšnje in izdatne pomoči.

Nabrane prispevke naj se pošlje takoj našemu Savezu.

V imenu vseh štrajkujočih delavcev vam pošiljamo svoje sodružne pozdrave!

Savezna uprava Općeg Radničkog Saveza Jugoslavije.

Predsednik: Vilim Haramine l. r. Tajnik: Jos. Beker l. r.

Zagreb, 8. maja 1926.

Opomba: Tozadevno okrožnico kakor tudi nabiralne pole smo razposlali vsem podružnicam S. D. Z. J. po Sloveniji, z nalogo, da zbirajo med delavci za izprte sodruge. Izprtih je preko 2500 delavcev, z družinami vred pa je prizadetih preko 10.000 oseb. Pomagajmo izprtim sodrugom! Njihov boj je naš boj, njihova zmaga je tudi naša zmaga.

Pokrajinsko tajništvo S. D. Z. J. za Slovenijo

*

Prinašamo to okrožnico v vednost vsem železničarjem s prošnjo, da po možnosti podpro sodruge lesne delavce, ki se že od 17. aprila bore za svoj obstoj v zavesti, da je boj lesnih delavcev tudi naš boj, ker ako bo danes premagan lesni delavec, mu bo sledil jutri drugi.

Dopisi.

Iz zagrebškega sekretariata.

V območju zagrebške direkcije se je organizacija v teku prvih šest mesecev po ujedinjenju tako okrepila, da je bilo nujno potrebno izdati „Ujedinjeni železničar“ v hrvaškem jeziku. Osobje je bilo, tako nastavljeno kot delavsko, popolnoma potlačeno na tla ter ni imelo prav nikakih pravic.

Delavce se je metalo za vsako malenkost na cesto, progovni delavci so morali sami kupovati vse orodje, kar so ga rabili v službi. V provizijski fond se delavcev ni sprejemalo, vlakospremno osobje je moralo vršiti 40% in še daljši turnus, da strojnega osobja sploh ne omenim. Na glavnih progah vozijo brez prtljažnika in kasarne so v takem neredu, da se človeku gnjusi stopiti v nje. Delavci (profesionisti iz kurilnic) morajo delati na progi popravila itd., pa sploh niso dobili trošnin, razmere v bolniški blagajni so po nekod neznosne. Dosti boljše se tudi ni godilo ostalemu nastavljenemu osobju.

Z navdušenjem je sprejelo to zatirano in brezpravno osobje vest o obnovitvi razredno-bojevne organizacije ter je obrnilo hrbet „Zvezi“. Da bi si ta v zadnjem momentu rešila svoje položaje, si je izprosila od Generalne direkcije in ministrstva v Beogradu to ugodnost, da se ji odteguje članske prispevke potom direkcije, za kar je plačala od vsakega člana upravi kolek 5 Din. Tako je hotela osobje prikleniti na se, češ, direkciji se ne bo upal nikdo upreti in denar se bo lepo stekal v nacionalne zvezarske blagajne.

Tudi to ji ne pomaga nič in člani ji pošiljajo pismene in javne izjave potom časopisov, da izstopajo. Po nekod je treba celo zagroziti z advokatom. — Papirnata njih zgradba se ruši, medtem ko se razredno-bojevna organizacija krepi in raste, kljub vsem napadom in preganjanjem.

Sisak. V kratkem času šestih mesecev smo dvignili tu podružnico U. S. Ž. J. ter zbrali okoli našega prapora že 325 sodrugov. Zveza je poslala zadnjič sem seznam, iz katerega je bilo razvidno, da je v Sisku skoro 200 članov Zveze. Po težkih mukah smo jih našteli skupno 17 in lahko rečemo: Zveza je pri nas odigrala.

Razmere so bile v Sisku gorostasne. Tu pašuje prog. mojster Grgurič, ki je zadnjič vrgel 20 progovnih delavcev na cesto, češ, da v nje nima zaupanja. Njegova vest je tako črna, da je zadnji čas, da enkrat izgine od tu iz Siska v kak drug kraj.

Organizacija se lepo razvija v Veliki Gorici, Capragu; kličejo nas v Novske, Sunjo, hoteč povsod postaviti naše podružnice ter se v vrstah razredne organizacije boriti za dosego svojih pravic.

Zagreb. V Zagrebu so dosedaj ustanovljene podružnice v delavnici, pri vlakospremnem osobju in v Zagreb-Sava. Enako se je obnovila podružnica v Samoboru. Delo v Zagrebu je težko, ker imamo prestati napade od vseh strani: tako od Zveze, ki se opira na svoje gospode na direkciji, kakor od radičeve in nezavisne organizacije, vendar gremo preko tega stalno naprej. Led je prebit in železničarjem so se odprle oči, zlasti vsled zadnjega nastopa zvezarjev na glavni seji bolniške blagajne.

Bjelovar. Število organiziranih članov je doseglo že 58 ter se vedno priglašajo novi.

Indjija. Podružnica šteje 87 članov. Delavsko osobje nima tu niti najmanjših pravic; ako hoče več kot tri dni dopusta, mora prositi na direkcijo, kjer lahko čaka po cel mesec na odgovor. Isto je z objavami. Natančnejše poročilo v hrvaškem „U. Ž.“

Sisak. Danes 7. maja 1926 je prišla od direkcije v Zagrebu odredba, glasom katere se morajo vsi začasni sekcijski delavci odpustiti, ker je za postajo Sisak dovoljenih le 7000 Din kredita. Stari progovni delavci pa morajo izmenoma iti na brezplačen dopust.

Obračamo se na centralo, da takoj podvzame na kompetentnih mestih korake, da ne bo zopet zapadlo lakoti in bedi 40 žrtev, ko jih je že itak 20 po samopašnosti Grguriča na cesti.

Logatec. V nedeljo dne 30. maja 1926 priredi tukajšna podružnica veliko vrtno veselico s plesom na prostoru hotela Kramar.

Začetek ob 18. uri. Čisti dobiček je namenjen za gradbo železničarskega doma.

Železniške zveze so zelo ugodne. Odhod iz Ljubljane z vlakom 620 ob 14·22, povratek v Ljubljano ob 22·38.

Rakek. V četrtek dne 13. maja 1926 smo imeli pri nas prvi javen železničarski shod, ki ga je sklicala centrala USŽJ.

Poročevalec centrale je poročal o ujedinjenju železničarjev, razložil pomen razrednega boja in internacionalnih vez ter orisal delo centrale v pretekli dobi. Nato je v kratkem poročal o zlorabah, ki so se godile v bolniški blagajni ter je to poročilo vzbudilo ogorčenje vseh prisotnih, ko so uvideli, da se je razmetalo težke milijone v času, ko so sami stradali in čakali po pol leta na boleznino.

Pobil je tudi napade nasprotnih organizacij na našo organizacijo ter pozval vse na stvarno delo za jačanje organizacije, ki edina bo mogla biti res prava zaščitnica železničarskih pravic.

Organizirali se bodo sedaj tudi omahljivci, dotičnim pa, ki se boje odstopiti od „Zveze“, ker se jim odteguje članarino v pisarni in bi se z odstopom zamerili, povemo danes: Proč s tako bojaznijo, načelnik in uradniki morajo postopati z vsemi jednako ne oziraje se, kje je kdo organiziran.

Vsi v „enotno razredno bojevno organizacijo“.

Nerednosti v Ljubljani gl. kol. Pri zunanji skupini se nahaja nek gospod skladiščnik, kateremu niso mar službene okrožnice, da se ne sme delavcev med službenim časom uporabljati in izrabljati za privatna dela. On lepo pošilja delavce med službenim časom raznim gospodom vrtove obdelavat, gnoj vozit in slično. Če kak delavec se drzne ugovarjati, češ da je on uslužben pri železnici, da dela službene posle in ne da za razne gospode prevaža gnoj, ga nahruli: „Ako nečete tega narediti, grem pa k g. načelniku in boste odstavljeni od partije.“ Zadnji tak slučaj je bil 13. maja 1926 opoldne.

Zadnjič je prišel ta gospod v svojem prostem času na postajo ter velel naložiti delavcem na diro preklje za fižol. Ko so ti kasneje diro rabili za izkladanje mleka pri gorenjskem vlaku, so zmetali prekle dol, nakar je on prišel tja vpit, češ kdo je to naredil in da morajo naložit njegove prekle nazaj.

Skladiščni in postajni delavec je že itak tako mizerno plačan, da še za hrano ne zasluži, pa se ga še izrablja za razna privatna dela. Obračamo se na g. postajenačelnika, da napravi tu red, odpravi izrabljanje delavcev za privatna dela.

Ptuj. Dne 20. junija 1926 bo praznovala tukajšna podružnica „USŽJ“ dvajsetletnico obstoja razrednobojevne železničarske organizacije v Ptuju. Po prihodu vlakov se bo vršil javen železničarski shod, popoldne pa bo veselica s sodelovanjem naše obnovljene železničarske godbe iz Maribora ter delavskih pevskih društev. Obračamo se že danes do vseh podružnic naše organizacije, da na ta dan ne prirejajo nobene prireditve, ampak narede dobro agitacijo med sodrugi, da se vsi udeleže naše proslave.

Brežice. V nedeljo 9. t. m. se je vršil pri nas zelo dobro obiskan javni železničarski shod. Poročala sta s. Mikec iz Ljubljane, kateri je izvajal poročilo centrale, in s. Baraga je dal poročilo z glavne skupščine bolniške blagajne od 11. in 12. aprila v Beogradu.

Navzoč je bil kot vladni zastopnik g. Pezdič, sreski poglavar. S. Mikec je obširno poročal o delovanju centrale, čemur so navzoči z zanimanjem sledili. Pokazal je netaktnost zveze jug. žel., kar je zelo vplivalo na navzoče (opomba pisca). -Ja, ljubi zvezarji, marsikaj bi nam bili lahko ohranili če že ne pridobili, ker edino vi ste odločali celih 5 let in kam ste privedli železničarje? To vam lahko vsak delavec dokaže, v kakšnem položaju se je nahajal takrat, ko ste ga vi lovili, da naj pristopi v vašo organizacijo, ali v kakšnem položaju je danes. Poročilo s. Baraga o glavni skupščini bol. blagajne je zelo učinkovalo na navzoče, ker šele sedaj jim je jasno kako so gospodarili v tem zavodu ljudje, ki nikdar ne spadajo tja. Ali malomarnost železničarjev samih je bila kriva, da je prišlo tako daleč.

Če bi bili železničarji pri vseh petih direkcijah toliko zavedni kakor smo bili pri ljubljanski direkciji, in si izvolili zastopnike iz svojih vrst bi se bila ta institucija postavila popolnoma na drugo podlago. Tako pa nam bodejo gospodarili še tisti ljudje kakor dosedaj. Tudi tukaj so zvezarji igrali klaverno vlogo, ker so bili prepričani kako se je slabo gospodarilo, in vendar so glasovali, da je bilo vse delo starega odbora dobronamerno.

Na shodu je bilo opaziti, da je manjkalo še mnogo železničarjev, kateri so bili službe prosti, ali v Brežicah je nezavednost še tako velika, da malo kje tako. Seveda so temu krive vinske gorice, ker marsikdo ljubi bolj sladka vina kakor vse drugo, kar je gotovo najžalostnejši pojav.

Strokovni vestnik

Zakon o drž. promet. osobju in premikalni nadziratelji.

Pri prevedbi drž. promet. osobja se je zgodila nekaterim kategorijam velika krivica, posebno prizadeti so premikalni nadziratelji.

Njim se v pretežni večini ni upoštevala strokovna izobrazba. Ker za premik. nadzir. se je vedno mnogo zahtevalo strokovne znanosti, kar je bilo tudi pravilno za tako odgovorno službo.

Pravilno prevedeni so bili samo nekateri, ostalim se je pa še to odvzelo, kar so si pridobili pod prejšnim upravami.

Da ima premik. nadzir. največjo odgovornost za prometnim uradnikom, je znano gg. pri direkciji, saj so premik. nadziratelji nastavljeni samo na velikih postajah 2 velikim prometom in tudi z veliko odgovornostjo, ker mora skrbeti, da so vsi vlaki natančno po predpisu sestavljeni.

Prizadeti so prosili pismeno in osebno dir. drž. žel. v Ljubljani, da bi se krivica popravila. Na državni svet so stavili nekateri priziv zaradi krivične prevedbe. Ali vse je bilo brezuspešno, od ene instance sploh ni bilo odgovora, od druge pa je prišlo, da plačamo Din 100 takse.

Sedaj je zakon o drž. promet. osobju v popravilu ter opozarjamo merodajne pri ministarstvu, da se nam storjene krivice popravijo in uvrsti v III. kat. činovnikov. S tem bi bila popravljena krivica, katera se nam je bila zgodila.

Konferenca profesionistov in kurilniških pomožnih delavcev.

V nedeljo dne 9. maja 1926 se je vršila v Ljubljani v prostorih centrale dobro obiskana konferenca, katere so se udeležili zastopniki naslednjih jedinic:

1. kurilnic: Ljubljana I, Ljubljana II, Zidanimost, Maribor, Novomesto in Jesenice;

2. sekcij: Ljubljana, Zidanimost, nadalje še delegati iz Zaloga, Litije, Zagorja, Videm-Krškega in Zagreba.

Konferenca je bila otvorjena ob 9. uri ter je trajala do 12. ure.

Po poročilu tajnika se je razvila obširna debata o novo uvedenem premijskem sistemu, akordu ter čezurnem delu in novo dovoljenih kreditih za delavstvo, ki so za tekoče leto absolutno prenizki.

Z ogorčenjem se je obsodilo postopanje zagrebške direkcije, ki meče delavstvo v masah na cesto, ter je bila končno soglasno sprejeta sledeča resolucija:

„Konferenca profesionistov in pomožnih delavcev pooblašča USŽJ, da ukrene vse potrebne korake, da odvrne pretečo redukcijo delavstva. V to svrho naj čimpreje izvrši intervencijo pri Generalni direkciji in Ministarstvu saobračaja v Beogradu, kjer naj nastopi za:

1. Takojšno uvedbo delavskega pravilnika, ki naj zasigura delavcu stalne plače po službenih letih, stalnost, delavske zaupnike, vozne ugodnosti, službeno obleko ter ostale preje zasigurane delavske pravice.

2. Osiguranje potrebnega kredita za budžetsko leto 1926/27 v toliki izmeri, da se bo lahko obdržal celoten delavski stalež ter imenovalo v območju progovnih sekcij vse pogodbene delavce stalnim.

3. Uredbo novega zakona o starostnem zavarovanju delavcev, v katerem naj se všteje vsa dosedanja službena doba ter določi polna provizija po 25 efektivnih službenih letih.

4. V slučaju neuspeha naj obišče deputacija vse parlamentarne klube ter jih opozori na težaven položaj, v katerem se delavstvo vsled prenizkih budžetskih postavk nahaja, ter zahteva, da se čimpreje v Narodni skupščini predlože in sprejmejo potrebni naknadni krediti.

5. Ujedinjeni savez žel. Jugoslavije naj najenergičneje brzojavno in pismeno nastopi pri zagrebški direkciji in Generalni direkciji, da se takoj ustavijo vsi odpusti delavstva ter pošiljanje delavcev na brezplačen dopust v območju zagrebške direkcije ter že odpuščeni delavci sprejmejo nazaj v službo.

6. Po intervenciji naj se sazove v Ljubljano ponovno konferenco zaupnikov prizadetega osobja, ki naj definitivno sklepa o vseh nadaljnih korakih ter premijskem sistemu.“

Deputacija odide v kratkem v Beograd ter bomo o uspehih poročali po povratku.

Pokrajinska konferenca ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije v Zagrebu.

Pokrajinski sekretariat USŽJ v Zagrebu sklicuje pokrajinsko koferenco sodrugov iz zagrebške železniške direkcije, ki se vrši v nedeljo dne 27. junija 1926. Kraj in čas objavimo prihodnjič.

Začasni dnevni red konference je:

1. Otvoritev konference.
2. Poročilo o dosedanjem delu P. S. in likvidaciji centrale v Zagrebu.
3. Stanje organizacije in podružnic na teritoriju P. S.
4. Položaj osobja:
   a) delavskega,
   b) nastavljenega.
5. Eventualnosti.

Vse člane in fukcionarje podružnic v zagrebški direkciji naprošamo, da pravočasno pretresejo dnevni red in pošljejo svoje predloge, da jih zamoremo še pred konferenco objaviti v „U. Ž.“

Centrala naroča tudi močnejšim podružnicam ljubljanske direkcije, da pošljejo po možnosti na to konferenco delegata.

USZJ.

Pokrajinska konferenca vlakospremnega osobja zagrebške direkcije je bila obdržana v Zagrebu v prostorih sekretariata v nedeljo dne 9. maja 1926 ter je bila dobro obiskana.

Razpravljalo se je o projektu nove službene pragmatike, kilometraži, turnusih ter o razmerah vlakospremnega osobja v zagrebški direkciji. Podrobnejše poročilo prihodnjič. Vlakospremno osobje se je začelo tudi v zagrebški direkciji zavedati pomena razrednobojevne organizacije, v katero sedaj v večjem številu pristopajo.

Iz okrožnic.

Uporaba prideljenih uslužbencev. Dogajajo se slučaji, da dodeljujejo posamezne postaje postavljeno osobje za stalno na drugačna mesta, kot bi jih moralo osobje imeti po svojem zvanju in, da se delavce, javljene na mestih, sistemiziranih za postavljeno osobje, odteguje od takih mest, ne da bi se o spremembah obvestilo direkcijo, vsled česar je vsaka natančna evidenca osobja po stalni službeni uporabi nemogoča.

S takojšnjo veljavnostjo odreja torej direkcija:

1. da velja za podlago stalne uslužbenčeve (delavčeve) uporabe navedba v ročnem statusu, katerega so postaje sestavile po tukajšnji okrožnici št. 170-III 25.

2. da je za vsako stalno spremembo uslužbenčeve (delavčeve) uporabe brezpogojno zaprositi predhodno dovoljenje direkcije; vloga mora biti zadosti utemeljena;

3. da se mora vsaka stalna sprememba javiti: a) v poročilu o osobnih spremembah dotičnega dne, ko se je sprememba zvršila po direkcijskem dovoljenju, b) koncem meseca pod točko „6 Opombe“ na drugi strani „Mesečnega izvestja“ z navedbo dneva spremembe. V obeh slučajih je navesti tudi številko odloka, s katerim je bila sprememba dovoljena;

4. da se za delavca, ki se ga po odobreni spremembi uporablja stalno na mestu, sistemiziranem za postavljeno osobje, predloži „Razvidnica za delavce, ki opravljajo službo stalno na sistemiziranem mestu“, šele potem, ko je bila njegova stalna uporaba na takem mestu dovoljena. Navede se odlok odobritve.

Vse odredbe, ki se ne strinjajo z navedenimi določbami, se razveljavljajo.

Vsako neupoštevanje teh določb, bode direkcija brezobzirno obravnavala.

Ljubljana, dne 19. aprila 1926.

Direktor: **dr. Borko.**

Sprejem novih delavcev. S takojšnjo veljavnostjo ukinjemo do nadaljnega za šefe postaj izdano dóločbo okrožnice št. 47-VI-1925, po kateri so ti do sedaj v mejah normiranega staleža v lastnem delokrogu sprejemali na novo delavce. Ukinjen je torej s tem vsakoršen sprejem novih delavcev — nestalnih kot pogodbenih — brez izrecnega dovoljenja direkcije. Zatorej je za vsako izpolnjevanje tudi dovoljenega normiranega staleža delavcev potrebna predhodna odobritev direkcije odeljenja III.

Vsa že izdana, a še ne izvršena dovoljenja za sprejem delavcev (tudi pogodbenih) s tem razveljavljamo.

Prošnje za sprejem nestalnih delavcev čez normirani stalež so brezpredmetne, ker istih pod nikakimi pogoji ne dovolimo.

Določba zgoraj navedene okrožnice, da se smejo — seveda s predhodnim dovoljenjem direkcije — s strani postaj sprejemati samo delavci s šolsko izobrazbo kvečjemu za zvaničnike II. kategorije, ostane še nadalje v polni veljavi. Direktor: **dr. Borko.**

Pravočasno predlaganje platnih spiskov za dajatev bol. fonda. Z okrožnico št. 52/VI od 24. maja 1924 je bilo naročeno, da morajo predložiti progovne sekcije, kurilnice in delavnice najkasneje do 3., do druge službene edinice najkasneje do 5. dne računskemu mesecu sledečega meseca platne spiske o dajatvah bolniškega fonda za državno prometno osobje oblastni upravi humanitarnih fondov v svrho likvidacije in nakazila.

Po nalogu ministrstva za promet odreja direkcija ponovno, da službene edinice teh rokov ne smejo prekoračiti in oblastna uprava humanitarnih fondov ima nalog, da sporoči vsako tako zakasnitev potom načelnika administrativno-pravnega odelenja strokovnemu odelenju v svrho postopanja proti zamudniku v smislu zakona o drž. prometnem osobju.

Službene edinice tudi ne posvečajo potrebne pazljivosti sestavljanju platnih spiskov, in opremi obračunskih prilog; tako mankajo n. pr. v zdravniških poročilih prečesto podatki o novem ali recidivnem obolenju in o nezgodi, zdravniška poročila tudi niso v skladu s kontrolnimi listi, nakaznice za sprejem bolnika v bolnico ali za prepeljavo bolnika se sploh ne izdajajo ali jih pa službene edinice ne podpišejo, kar povzroča nepotrebno dopisovanje s službenimi edinicami, reklamacije s strani bolnic in reševalnih društev, in zakasnitev likvidacije. Pogrebnine za rodbinske člane se ne izračunavajo po § 59 Naredbe M. S. 16276/22, odnosno § 71 priv. pravilnika bol. fonda, vsled tega opozarjamo, da pripada pogrebnina za ženo 60%, za dete 30% in 120% pogrebnine člana: n. pr. član je plačal prispevke od Din 1200 pogrebnina za člana znaša 120% = Din 1440, za ženo tedaj 60% od Din 1440, in za dete 30% od Din 1440.

Prispevki za bolniški fond se naj odtegujejo članom v smislu § 44 Naredbe M. S. 16276/22 odnosno § 73 privr. pravilnika bol. fonda in premembe k slednjemu paragrafu v razmerju rednega delovnega zaslužka; n. pr. progovni delavec, ki dela mesečno redno 25 dni, dobiva 25 dnevni redovni zaslužek in plačuje od tega zneska prispevek za bolniški fond, dočim dobivajo postajni delavci in oni, ki delajo v turnusu, zaslužek za koledarski mesec.

O načinu izračunavanja dajatev bol. fonda je povedano v okrožnici št. 125/VI od 25. septembra 1924. Direktor: **dr. Borko.**

Iz balkanske strok. konference.

Na balkanski strokovni konferenci, ki se je vršila dne 9. in 10. aprila v Sofiji, so bile zastopane delavske organizacije naslednjih držav: Bulgarija z 10 delegati, Jugoslavija 11, Rumunija 3, Grčija 2, Madžarska 2 delegata.

O socialni politiki je bila sprejeta naslednja resolucija:

I.

Strokovna balkanska konferenca na Balkanu, zborujoča v Sofiji dne 9. do 11. aprila 1926 je pri razmotrivanju socialne politike naslovila podjetjem kot praktično izvedljive sledeče zahteve:

a) Izvedba in ohranitev zakonito maksimalnega osemurnega dela v obrti, trgovini in poljedelstvu je absolutno nujna. Za mladino, za ženske in za delavce v zdravju škodljivih podjetjih in delavnicah naj se uvede šesturno delo. Kjer pa že eksistira skrajšani delovni čas, naj se tudi uzakoni. Izvedba osemurnega dela in skrajšanje delovnega časa naj se uredi na pristanku skupnega sklepa. Tedenski počitek, določen na minimalnih 36 ur tedensko, naj odpade na nedeljo. Konvencije nanašajoče se na prepoved nočnega dela mladine, otrok in pekov naj se ratificirajo in izvedejo.

b) Inspekcija dela naj se vpelje v vseh strokah dela. Vpliv strokovnih organizacij na inspekcijo dela naj se omogoči z imenovanjem inspektorja dela in zastopnika strokovnih organizacij.

c) Varnost in zdravstvenost delavcev v podjetjih naj se zagotovi z varnostnimi napravami. Posebno pozornost je treba obračati na bolezni pri izvrševanju obrti.

d) Postaviti je treba zakonito priznanje obratnih odborov in zaupnikov.

e) Ustanoviti je treba posebna delavska sodišča za poravnavo sporov, ki nastanejo v delovnem razmerju. Strokovne organizacije morajo imeti odločilen vpliv pri imenovanju sodnikov.

f) Obnoviti je treba javne delavske izkaze s paritetnim zastopstvom. Strokovne poslovalnice je treba izenačiti in vzporediti z javnimi.

g) Pravno obveznost tarifnih pogodb, ki morajo veljati kot minimum sporazumljenih pogojev, je zagotoviti z zakonom. Prav tako poslovanje posredovalnih uradov.

h) Smotrene ustanove za zdravljenje delavcev je treba posebej nadomestiti z zakonom o plačanih dopustih.

i) Otrokom pod 14. letom in ženam dva meseca pred in po porodu je prepovedati vsako delo.

j) Izvesti je obvezen šolski pouk do 14. leta. Prilagoditi je strokovno in izobraževalno delo mladoletnih delavcev praktičnim potrebam moderne dobe, ki se vračuna v zakonito dovoljeno delovno dobo.

k) Delo žen se naj plačuje prav tako kot moško.

l) Vse zakone in odredbe, ki se tičejo delavske zaščite, je treba prav tako uporabiti tudi za delovne pogoje delojemalcev v državnih in drugih javnih obratih, v kolikor niso ugodnejše urejene.

m) Kot oficielno zastopstvo delojemalcev je upostaviti samostojne delavske zbornice.

n) Stremeti je za tem, da se ratificirajo in zakonitim potom izvedejo od strani mednarodnih konferenc sprejete konvencije in navodila.

II.

Stremeti je v vseh deželah za socialnim zavarovanjem, ki temelji na moderni podlagi. Zavarovanje naj obsega sledeče panoge:

a) Bolniško zavarovanje,
b) nezgodno zavarovanje,
c) invalidsko in starostno zavarovanje,
d) vdovske in otroške rente,
e) materinsko zavarovanje,
f) smrtnina,
g) zavarovanje brezposelnih.

Zavarovanci naj dobe samoupravo po organih socialnega zavarovanja.

III.

a) Konferenca nalaga strokovnim organizacijam kot dolžnost, da delajo z vsemi sredstvi na to, da se z ozirom na uveljavljenje principa o enaki upravičenosti brez razlike narodnosti in vere, udejstvi zahteva svobodnih strokovnih organizacij po prostosti organiziranja in gibanja.

Konferenca posebej priporoča, da vplivajo posamezne organizacije na posamezne vlade, da odstranijo posamezne ovire, ki so tem zahtevam v nasprotju.

Za prehodno dobo priznava konferenca, da v deželah, kjer so krize in brezposelnost dosegle toliko mero, da je lastno gospodarsko življenje in interes brezposelnih v nevarnosti, da začasno omeji pritok tujih delavcev na najnižjo mero in da zato podvzame najpotrebnejše korake. Vendar pa to pod pogojem, da nikakor ne pride do odpustitve že nastavljenih inozemskih delavcev.

b) Da se one delavske moči, ki se nameravajo izseliti, ekonomično po načrtu odvajajo v različne dežele, skuša konferenca internacionalnih strokovnih organizacij delati na to, da se ustvarijo mednarodne delavske konvencije, ki bodo uresničile te zahteve.

c) V mednarodnem prometu je odpraviti potne liste in potne vizume. Kolikor se ne da odpraviti obveznost potnega lista, se naj zahteva uvedba mednarodno veljavnih potnih listov z veljavnostjo najmanj treh let.

IV.

Uveljaviti je treba enakopravnost v gospodarskem, socialno političnem in kulturnem pogledu. Brezpogojna enakost pred sodiščem je še prav posebej vodilni pravec našega gibanja. Dosedanja zakonodaja dovoljuje inozemcem enake pravice samo pod pogojem reciprocitete. Zato je treba vplivati na enotnost mednarodne zakonodaje

V.

Konferenca zahteva od članov, vključenih v mednarodni strokovni zvezi, da se takoj, ko pridejo v kako tujo državo, priključijo tozadevni tamošnji strokovni organizaciji. Odpraviti je vse meje, ki sprečujejo prost uvoz strokovne literature in delavskih časopisov iz inozemstva.

Poziv strojevodjem in kurjačem, članom U. S. Ž. J.

Pozivamo vse strojevodje in kurjače, naše člane, ne oziraje se na to, ali so člani kategorijskega društva ali ne, da nam čimpreje odgovore na našo okrožnico od dne 10. maja 1926 ter vrnejo eno od obeh izjav podpisane. Obenem pa naprošamo vse, da nam takoj z dokazi javijo vsak slučaj groženj, „da bodo dotični, ki odstopijo od kategorijskih društev, premeščeni“, da zamoremo proti razširjevalcem teh groženj primerno nastopiti.

Centrala U. S. Ž. J.

Podpora in posmrtnina.

V aprilu in v prvi polovici maja se je podelila posmrtnina in podpora sledečim članom:

Kodran Anton, sklad. delavec Ljubljana	300	Din
Šuraj Franc, ključ., Maribor I .	175	„
Vidmar Ivan, zavirač, Logatec (posmrtnina)	250	„
Pekošek Franc, progovni delavec, Grobelno	200	„
Janžekovič Iv., mizar, Maribor I	200	„
Švajger Jernej, post. del., Brezno	100	„
Pintar Ivan, post. paznik, Jesenice (posmrtnina)	150	„
Zupanc Ivan, prog. del., Jesenice	100	„
Lednik Ivan, vlakospr. osobje Ljubljana	300	„
Škrjanc Vinko, pom. del., kur. I. Ljubljana, posmrt. in podp.	500	„
Kirschner A., ključ., Maribor I	350	„
Janežič J., sprev., Novomesto	200	„
Kurnik Filip, kuril. Maribor II	100	„
Skupaj .	2925	Din
Do 1. aprila 1926 izplačano	27.250	„
Vsega skupaj .	30.175	Din

Opomba: Da ne bo nesporazumenj, prinašamo tu še enkrat odlomek iz pravilnika glede podpor in posmrtnin, priobčen v 18. številki „Organiziranega Železničarja“ z dne 15. septembra 1925.

§ 56. Podpore daje centrala in sicer na predlog podružnice. Nuditi se pa morejo le v slučaju brezposelnosti, smrti v družini, dolge bolezni in to samo v slučajih, ako je dotičnik več kot eno leto član organizacije in redno plačuje članarino.

Posmrtnino pa šele po 24 mesecih članstva.

To smo podčrtali, ker nekatere podružnice ne vrše tega, kar so po svojih delegatih sklenile.

Za žrtve volitev v Del. zbornico

so nabrali železničarji:

	zadnji izkaz	. . . .		Din	447
Podr.	Zidani most	na polo	72	„	261
„	Grobelno	„ „	73	„	115
„	Brezno	„ „	83	„	60
„	Brežice	„ „	86	„	25
„	Vuzenica	„ „	94	„	52
„	Borovnica	„ „	67	„	83
			Skupno	Din	1043

Godbeniki pozor!

Godbeniki, ki imajo veselje sodelovati pri novoustanovljeni godbi na pihala, naj se javijo v Železničarskem domu na Turjaškem trgu št. 2 vsaki dan od 3. do 7. ure popoldne v pisarni Ujedinjenega Saveza Železničarjev, drugo nadstropje. Sprejemajo se po možnosti tudi začetniki.

Iz upravništva „Ujedinjeni Železničar“.

Prvomajska številka našega lista se je morala dopasti tudi razni taki gospodi, ki radi čitajo liste in tudi „Ujedinj. Železničarja“ ako jim jih kdo da zastonj, ali če jih kako drugače dobijo. Zato pa več naših članov ni dobilo te številke in sedaj reklamirajo. Preiskali smo zadevo in dognali, da smo list vsakemu članu, ki ni v zaostanku s članarino več kot en mesec, poslali. Zato naj sodrugi primejo svojo krajevno pošto, oziroma pismonošo.

To tudi za bodoče. List se pošilja vsakemu članu, ki ni v zaostanko več nego en mesec in ga zato mora dobivati, razen če naslov ni pravilen, kar pa ni krivda upravništva.

Uprava „Ujed. Železničarja“.

Poziv.

Pozivljam „Pokrajinski odbor UJNŽ“ v Ljubljani, da odgovori na moj poziv v 11. številki „Ujedinjenega Železničarja“, drugače moram konštatirati, da se je „Pokrajinskemu odboru UJNŽ“ sanjalo in se njegovi „informatorji“ lepo pod to firmo umikajo, kakor je to že pri takih in podobnih priložnostih njih navada. Obljuba Vaša v štev. od 12. maja 1926, da „zvem njih imena na primernem mestu“, mi ne zadošča, ker jaz vedno hodim na „primerna“ mesta sam.

Bodi možata, cenjena firma „Pokrajinski odbor UJNŽ in objavi imena svojih „informatorjev“ in takoj objavim kar želiš vedeti.

Ljubljana, dne 15. maja 1926.

Franc Mikec, blokovnik
Ljubljana, gl. kolodvor.

Menjam stanovanje.

Želim zamenjati stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje s pritiklinami v Mostah pri Ljubljani, Predovičeva ulica, z enakim ali večjim v Ljubljani.

Naslov. Karl Potl, čin. III. drž. žel. Lubljana gl. kol.

VABILO

na

V. redni občni zbor

Splošne delavsko gospodarske zadruge „Železničarski dom“ v Ljubljani, ki se vrši dne 13. junija 1926 ob 8. uri v zadružnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora.
3. Čitanje poročila revizorja zveze slovenskih zadrug.
4. Odobritev računskega zaključka za 1925.
5. Razno.

Članom zadruge je udeležba občnega zbora dolžnost. Načelstvo.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij „Ujedinjeni Železničar“. Odgovorni urednik: Franc Mikec. Tiskarna Jos. Pavliček, Kočevje.